

HAJNAL

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, volt egyszer egy király s annak három szép leánya. Már jó nagyok voltak a királykisasszonyok, de az apjuk nemhogy az utcára eresztette volna ki, még az udvarra sem, s Isten áldott napját csak az ablakon keresztül láthatták. Sokat sírtak, keseregtek emiatt a királykisasszonyok, hogyne sírtak, keseregtek volna, mikor nem volt jobb dolguk, mint az aranykalickába zárt madárnak. Kérdezték is az édesapjukat: ugyan bizony bár a kertbe mért nem ereszt ki, édesapám? Talán bizony fél, hogy szél meghasogatja, nap megbarnítja arcunkat? A király mindig csak azt felelte: sem szélről, sem naptól nem féltetek, lelkem, leányaim. Egyéb miatt aggódik az én apai szívem. Azt jelentette álmomban egy ősz öregember, hogy ha egyszer kieresztlek, többet meg nem látlak ez életben.

Hitték is, nem is a leányok, hogy az édesapjuk álma beteljesedjék, s egyszer, mikor a király vadászatra ment, s vele az egész udvarnépe, éppen csak hogy egy öregasszony maradt a palotában, az is a fél szemére vak volt, a másikkal meg nem látott, uccu! kiperdültek a palotából, leszaladtak a kertbe, s meg sem állottak, míg a feneketlen tó mellé nem értek. Ez a feneketlen tó a kertnek a leghátulsó szegletében volt, aranyhalak, aranykacsák úszkáltak benne, s bezzeg mikor meglátták ezeket a királykisasszonyok, nem tudtak betelni a nagy gyönyörűséggel, hívták, hívogatták a kacsákat, s ugyancsak örültek, mikor a kacsák kiúsztak a tó partjára, s szépen sétáltak ők is a királykisasszonyok után.

Na, hanem ugyan nem sokáig tartott az örömük, mert kétszer sem kerültek meg a tavat, egyszerre csak rettenetes nagyot csobban a víz, s gyűrűt vet vagy százat, hogy csakúgy loccsant ki a víz a tó partjára, s abban a szempillantásban kiemelkedik három sárkány, egy hétfejű, egy tizennégy fejű meg egy huszonnégy fejű, kiszöknek a vízből, derékon kapják a királykisasszonyokat, s nagy hirtelen eltűnnek velük a feneketlen tóban.

Hazajő a király estére, megy a leányok szobájába, s hát hírük-poruk sincsen. Tüvé teszik a palotának minden zegét-zugát, az udvart, a kertet, a várost, fűt-fát kérdeznek: látták-e a királykisasszonyokat? Nem látta senki lélek. Haj, Istenem, rettentő nagy bűnnek eszkeedik a király, sírás volt éjjele-nappala, de sírhatott, arra ugyan elé nem kerültek a leányok. Kihirdettette hát az egész országban, de még a szomszéd országokban is, hogy aki a leányait visszahozza, annak adja fele királyságát s három leánya közül azt, amelyik a legjobban megtetszik. Bezzeg csődültek mindenfelől a legények, minden renden s rangon lévők, százan is elindultak, ki erre, ki arra, hátha megtalálnák a királykisasszonyokat.

Volt a városban egy öregasszony, s ennek három fia, úgy hívták őket: Este, Éjfél meg Hajnal, Gondolja az öregasszony, hiszen az ő fiai országot-világot bejárnak, hátha látták is valahol a

leányokat, bizony jó volna, ha valamelyik fia visszahozná őket. Éppen alkonyodott, s hazajő a legidősebb fia, Este, s mondja neki az öregasszony:

- Hallod-e, fiam, maradj itthon ma, vacsorálj s feküdjél le. Eleget jársz-kelsz, fáradsz úgy is, pihenj egyszer életedben.

- Ó, édesanyám, maradnék én jó szívvel, de megharagszik reám Éjfél, ha idehaza talál.

- Ne félj - mondta az öregasszony -, elbújtatlak, nem lát meg az öcséd.

Hajlott Este az anyja szavára, odahaza maradt, vacsorázott, aztán lefeküdt a kemence háta mögé, s aludt, mint a bunda. Kevés idő múlva jött haza Éjfél is, s azt is azzal fogadja az anyja:

- Maradj itthon, édes fiam, pihenj egyszer életedben.

Szabadkozott Éjfél is, hogy mit szól majd Hajnal, ha hazajő s itthon találja, de az öregasszony addig beszélt, hogy levetette szűrét, asztalhoz ült, evett-ivott, aztán lefeküdt az ágy alá.

Alighogy Éjfél elaludt, hazakerült Hajnal is, s okkal-móddal, szép szóval őt is otthon marasztja az öregasszony, ad neki jó vacsorát, s lefekteti az ágyába.

Fölkelnek reggel a legények, de bezzeg megszégyellették magukat, mikor meglátták egymást. Ez sem volt többet az életben, hogy ők egyszerre ébredjenek!

- Jól van, jól - mondotta az öregasszony -, azért ugyan ne szégyenkezzetek, hogy idehaza találátok egymást. Az én akaratom volt, hogy egyszerre mind a hárman itthon legyetek. Tudjátok-e, a királynál mi történt? Az történt, hogy a királynak mind a három leánya úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Ugyan bizony nem láttátok-e őket? Hiszen ti sok országot-világot bejártok.

Mondta Este:

- Én egyiket sem láttam, édesanyám.

Mondta Éjfél:

- Én sem láttam, édesanyám.

Mondta Hajnal:

- Mert biz' én láttam mind a hármat, azt is tudom, hol vannak.

- Bizony ha láttad, eredj utánok, mert ha visszahozod őket, tied lesz a király fele királysága, s a három leány közül, amelyiket választod.

- No ha úgy, akkor csak menjen, édesanyám, a királyhoz, s mondja neki, hogy csináltasson egy háromszáz öles* láncot s annak a végire egy hétmázsás karikát, a többi az én gondom.

Elmegy az öregasszony a királyhoz, elmondja Hajnal üzenetét, de bezzeg örült a király! Ahány kovács volt a városban, mind összedoboltatta, s még aznap megcsinálták azt a háromszáz öles láncot meg a hétmázsás karikát.

Aközben Hajnal is odament az udvarba a két bátyjával, fogta a láncnak a karikás végét, a másik végét pedig fogta Este meg Éjfél, s úgy vitték a láncot végig a városon. Meg sem állottak, míg a városon túl az erdőbe nem értek, annak is a kellős közepébe. Ott volt egy nagy cserefa,* annak a tövében egy lik, olyan széles, hogy azon egy ember jól beférhetett.

Ezen a likon le lehetett menni Sárkányországba, de még ember fia le nem ment azon, minden lélek messziről elkerülte.

- Na - mondotta Hajnal -, ti másszatok fel erre a fára, üljetek le egy ágára, a lánc végét fogjátok meg jól, én a karikás végével leereszkedem Sárkányországba, mikor aztán érzitek, hogy alulról megrándítom, húzzátok fel.

Ígérik s fogadják a legények, hogy csak menjen bátorsággal, vezérelje útjában az Isten, azzal elbúcsúznak egymástól, s Hajnal leereszkedett a likon. Három nap s három éjjel folyton ereszkedett lefelé, akkor földet ért a lába, s elindult Sárkányországban. Nem ment erősen messzire, már ott is volt a rézvárnál: abban lakott a király legidősebb leánya.

Éppen az ablakban könyökölt, sírdogált magában, s mikor meglátta Hajnalt, összezsápta a kezét.

- Jaj, lelkem, Hajnal, hogy jövel ide!

- Jöttem, ahogy jöttem, azt most ne kérdezze, jöjjön velem!

Mondta a királykisasszony:

- Mennék, lelkem, Hajnalom, de mindjárt jó a hétfejű sárkány, s ha el nem bújsz előle, vége az életednek, vége az enyémmnek is.

- Hát mitől olyan erős a hétfejű sárkány? - kérdezte Hajnal. - Mit eszik, mit iszik?

- Nem eszik az egyebet, csak egy kenyeret s nem iszik többet, csak egy icce bort, mégis olyan erős, hogy száz embertől sem fél egymaga.

- Nohát akkor csak adj nekem is egy kenyeret meg egy icce bort, szép királykisasszony, a többit bízd rám.

Ad a királykisasszony Hajnalnak kenyeret is, bort is, hogyne adott volna! - s mikor éppen a kenyeret megette s a bort megitta Hajnal, nagyot döndült a vár kapuja, s abban a pillanatban jött már a hétfejű sárkány is, csakúgy szakadt a láng mind a hét szájából. Hej, szörnyű haragra gerjedt, mikor Hajnalt meglátta, de nem sokáig tartott a haragja, mert Hajnal felkapta a buzogányt s úgy fejbe teremtette, hogy csak egy nagyot nyekkent a sárkány, s azzal kiadta a páráját.

Jaj, Istenem, de örült a királykisasszony! Egyszeriben leszaladt a palotából, egy réz vesszővel megsuhintotta a palotát, abból mindjárt alma lett, azt a kebelébe dugta, s úgy mentek tovább ketten az ezüstvárhoz, ahol a középső királykisasszony lakott. Ezt a tizennégy fejű sárkány

rabolta volt el, az tartotta szomorú fogságban. A tizennégy fejű sárkány két kenyeret evett s két icce bort ivott napjában. Hajnal is hát megevett két kenyeret s megivott két icce bort, de fűbe is harapott a tizennégy fejű sárkány. A középső királykisasszony is megsuhintotta ezüstvesszővel az ezüstpalotát, abból mindjárt alma lett, a kebelébe dugta, s mentek az aranyvárhoz, ahol a kicsi királykisasszony hervadozott szomorú rabságban. A huszonnégy fejű sárkány három kenyeret evett napjában s három icce bort ivott. Hajnal is megevett három kenyeret, megivott három icce bort, s éppen háromszor olyan erős lett ettől, mint annak előtte volt, pedig ugyancsak rettentő nagy ereje volt addig is. De földhöz is teremtette a huszonnégy fejű sárkányt, úgy földhöz teremtette, hogy egyszeriben kiadta gonosz lelkét ez is.

Na, most már mehettek haza. A kicsi királykisasszony is megsuhintotta aranyvesszővel a várat, abból is alma lett, szép aranyalma, ott a királykisasszony a kebelébe dugta, s azzal mentek egyenest a lik szájához. Hajnal elébb a legidősebb királykisasszonyt ültette a karikába, aztán megrándította a láncot. Egyszeriben megindult a lánc fölfelé, vitte a királykisasszonyt. Aztán sorjában fölmentek mind; legutolsónak maradt Hajnal, föl húzták őt is.

Ahogy mind fent voltak, a három almát külön-külön letették a földre, meglegyintették a vesszővel, s ismét vár lett mind a három almából. Történetesen éppen akkor nézett ki az ablakán a király, meglátja a három várat, s szeme-szája elállott a csudálkozástól. Világéletében sem látott három ilyen szép várat, pedig szépnek elég szép volt az övé is. Nem volt maradása, befogatott a hintájába, hadd lássa, tudja, ki építette olyan nagy hirtelen azt a három várat. Hej, édes jó Istenem, majd meghalt szertelen nagy örömeben, mikor meglátta a leányait. Bezzeg, hogy Hajnalnak adta mindjárt a fele királyságát s azzal a legkisebb leányt. Mert a kicsi királykisasszonyt választotta Hajnal. A legidősebb királykisasszony Estének lett a felesége, a középső pedig Éjfélnak. Egyszeriben három papot hívtak, a fiatalokat összeadták s aztán megzendült a muzsika, lett nagy dínomdánom, hejehuja, vigasság, hét álló hétig állott a lakodalom.

Én is ott voltam, hét hétig táncoltam, akkor elszaladtam, s hazáig meg sem állottam.

Aki nem hiszi, járjon utána!